

Barraca del Padró

Castellbell i el Vilar

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: El Padró
Alçada: 232

Coordenades:

Latitud: 41.65565
Longitud: 1.87213
UTM Est (X): 406090
UTM Nord (Y): 4612159

Classificació

Número de fitxa 08053-298
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani Popular Modern
Segle XVIII-XIX
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: Aquesta barraca està molt ben executada. Malauradament és un exemple més del resultat de la manca de manteniment i l'abandonament progressiu del camp.

Protecció Legal
Observacions protecció: BCIL -Pla d'Ordenació Urbanística Municipal (2015)
Accés Difícil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08052A0050001000000OM
Autoria de la fitxa Jordi Montlló i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: dg., 29/01/2017 - 01:00

Descripció

Barraca de pedra seca ubicada a tocar del corriol, a l'extrem nord del municipi, fent de termenal amb el municipi veí de Sant Vicenç de Castellet. Per accedir-hi cal entrar per aquest poble en direcció a Can Joan Domingo. Un cop travessat el pont de l'autopista de Manresa, cal resseguir el camí que mena a les feixes del capdamunt del torrent del Sot Gran. La barraca es troba en el vessant orientat al sud-est del turó de Can Joan Domingo, al capdamunt d'unes feixes emboscades de pi blanc.

És de planta circular, parcialment construïda damunt de la roca i mesura 2,00 metres de diàmetre interior. Aprofita l'orografia natural del terreny per adossar-se lleugerament al marge. Els rocs han estat desbastats; els més grossos es troben situats a la base, a la part exterior i al portal per donar més consistència i solidesa a l'edificació. Entre mig hi ha el pedruscall, en forma de falques que s'han introduït a cops de mall o maceta per evitar que els blocs més grossos es moguin. La porta està orientada al sud-oest, amb una doble llinda plana, i els brancals rectes. Mesura 1,20 metres d'alçada per una amplada exterior de 0,70 metres i interior de 0,50 metres respectivament. De la portella de fusta només en queden les dues frontisses collades a la paret. Els murs tenen un gruix de 0,60 a 0,65 metres. La coberta és de volta per aproximació de filades. El cobriment de terra i el voladís es mantenen gairebé intactes a excepció d'un despreniment per la part posterior provocat per les branques d'una mata (*Lentiscus pistacia*). Al seu interior hi ha un tinell arran de terra. Té una espitllera orientada a l'oest.

La llosa que cobreix la lleixa exterior situada al damunt de la llinda fa ofici d'element de descàrrega de la volta.

Observacions:

Barraca inventariada per l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra amb el codi 3160.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llandes o escaires. A Castellbell i el Vilar aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya, en les parets de marge per aterrar el terreny i també en alguns ponts per facilitar el pas dels torrents.

Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985)

gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

- MARTÍN i VILASECA, Fèlix i PREIXENS i LLEVADOT, Josep (2005). Les construccions de pedra seca. Inventari de cabanes de volta, balms murades i aljubs a les terres de Lleida. Pagès editors. Lleida.
- QUERALT BOLDÚ, Ramon (2008). Les cabanes de volta de les Borges Blanques. Paisatges, fets i gent. Cossetània edicions. Valls.
- RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.
- SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.
- SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.
- SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.
- SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.
- VALLS i PUEYO, Joan (2002). Les construccions de pedra seca al terme de Castellbell i el Vilar; dins Dovella, núm. 78. Manresa, pàgs. 56 - 59.

Enllaços d'interès:

<http://wikipedra.catpaisatge.net/>

